

POTROŠAČKI REPORTER

Prvi broj je izašao 13. novembra 2006. godine

Broj 64, februar 2012.

www.apos.org.rs

ISSN 1452-6980

U OVOM BROJU:

TEST
Shtiftung
Warentest:
Halogene i
štedljive sijalice

APOS Savetuje:
Energetski
zaštićen kupac

Zeleni reporter:
Odogovorani
potrošač

APOS započinje novi projekat:

„ODGOVORAN POTROŠAČ - ZA ODRŽIVU BUDUĆNOST“

Asocijacija potrošača Srbije - APOS je jedna od 15 nevladinih organizacija koja je potpisala ugovor o dodeli sredstava za sprovođenje projekta u okviru programa podrške „Unapređivanje građanskog društva u Srbiji“ koji sprovodi Ambasada Kraljevine Norveške u Srbiji. Projekat „Future sustainability is consumer's responsibility“ podržan je sa 100 775 eura. Ambasada Kraljevine Norveške je za ovaj program u prvoj godini izdvojila je 2,7 miliona eura. Ove godine prijavilo se gotovo 80 organizacija iz cele zemlje

Cilj projekta projekat APOS-a je doprinos ukupnom podizanju svesti o potrebi zaštite životne sredine, sa posebnim akcentom na značaj aktivne uloge potrošača kako na tržištu tako i kroz državne institucije. Projektne aktivnosti doprineće motivisanju potrošača da se lično angažuju, edukaciji relevantnih stakeholdera o potrebi učešća potrošača u donošenju zakona i sprovođenju politike zaštite okoline.

Predviđeno je da u projektu „Odgovoran potrošač - za održivu budućnost“ uzmu učešće i budu obuhvaćeni svi relevantni akteri iz ove oblasti i eksperti za praćenje i prenošenje evropske dobre prakse u Srbiju kao i delovanje na institucije od lokalne do republičke vlasti. Glavne aktivnosti na projektu, pored edukacije potrošača usmerene su i na dijalog i saradnju sa proizvođačima i trgovcima u oblasti ekologije, kako bi potrošači u Srbiji imali ekološki izbor, dostupnost informacijama i društveno odgovorne kompanije na tržištu.

Pored lokalnih organizacija APOS-a u Šapcu, Boru, Požarevcu, Vršcu i Novom Sadu partneri u projektu su i Centar za zaštitu potrošača - Forum iz Niša kao i Radio televizija Vojvodine.

Nova rubrika u Potrošačkom reporteru:

ZELENI REPORTER

U cilju edukacije i informisanja potrošača u Srbiji APOS će tokom trajanja projekta u svom „Petrošačkom reporteru“ imati posebnu rubriku pod nazivom „Zeleni reporter“. U narednih godinu dana u njemu će biti objavljeni rezultati i „Eko-istraživanja“, korisnih saveta, aktivnosti drugih organizacija koji se bave zaštitom čovekove okoline, kao i mnogi rezultati testiranja kvaliteta proizvoda koji potrošačima pored osnovne koristi omogućuju da štite životnu sredinu.

U prvom „Zelenom reporteru“ predstavimo vam aktivnosti koje APOS predviđa projektom „Odgovoran potrošač - za održivu budućnost“

Opširnije na strani 3

APOS priprema obeležavanje Svetskog dana potrošača:

UGOVOR SA KANDIDATIMA

Kao i svake godine javnom akcijom, **Asocijacija potrošača Srbije** priprema obeležavanje **15. marta Međunarodnog dana potrošača**. APOS će na konferenciji za medije i u saradnji sa velikim brojem drugih organizacija potrošača u Srbiji medijima predstaviti nacrt **Potrošačke agende** kao vrstu ugovora potrošača i političkih predstavnika koji će se kandidovati na predstojećim izborima. Cilj ove kampanje je, koja će se nastaviti i nakon završetka izbora monitoringom, da se kandidati na izborima sporazumom obavežu na sprovođenje **Potrošačke agende** i omoguće pravednu zaštitu potrošača u praksi.

Opširnije na strani 4.

UVODNIK: Poštovani potrošači – kontrola mnogo znači!

Dipl.ing. Lela Tasić

Testom je obuhvaćeno 14 štedljivih sijalica, pored njih još 3 halogene i 3 Led sijalice (sve su veličine E27), koriste umesto sijalica od 60 W. Dve Led sijalice

Birajte sijalicu prema nameni, na raspolaganju vam je širok spektar, a vaš izbor zavisi od toga kakovo osvetljenje vam je potrebno. Za spavaću sobu birajte toplu belu svetlost (oko 2500-3000 Kelvina). Za osnovno osvetljenje u sobi, najbolje su Led i štedljive sijalice. Proverene LED i halogene sijalice pružaju ugodnu rasvetu. U prostorijama u kojima veoma retko i kratko koristite svetlo, možete koristiti stare sijalice.

TEST: "NAŠ SAVET"

Pobednici za Led sijalice su Osram Parathom Pro Classic A 80 po ceni od 45 evra i Philips MyAmbiance po ceni od 40 evra. Visoka cena ovih lampi isplati se samo ukoliko se postave na mesto na kojem će često biti uključene i na taj način smanjiti troškove električne energije. Povoljnija su štedljive sijalice: najbolja Osram-Lampen Dulux-star (6 evra) i Dulux-star Mini Twist (7 evra). Skoro pa podjednako dobre su Go On! od Hagebaumarkt (2,29 evra) i Philips Tornado Turbo (5,50 evra).

SIJALICE

Test je preuzet i časopisa „test 9/2011“ uz saglasnost izdavača Stiftung Warentest.

	Led sijalice			Štedljive sijalice				
	Osram Parathom Pro Classic A 80, 12Watt	Philips MyAmbiance dimmable, 12Watt	Bioledex LED-Lampe dimmbar, 8Watt	Osram Duluxstar Mini Twist, warm comfort light, 13 Watt	Osram Duluxstar warm comfort light, 14 Watt	Hagebaumarkt / Go on!	Philips Tornado Turbo Energy Saver, 12 Watt	Conrad Mini Spiral, 14 Watt
Srednja cena u evrima	45,00	40,00	30,00	7,00	6,00	2,29	5,50	5,45
OCENA KVALITETA 100%	JAKO DOBRO (1,3)	JAKO DOBRO (1,5)	NEDOVOLJNO (4,7)	DOBRO (2,2)	DOBRO (2,2)	DOBRO (2,3)	DOBRO (2,3)	DOBRO (2,4)
Fotometrijska svojsva 40%	jako dobro (1,5)	dobro (1,8)	zadovoljavajuće (3,1)	zadovoljavajuće (2,9)	zadovoljavajuće (3,0)	zadovoljavajuće (2,7)	zadovoljavajuće (2,6)	zadovoljavajuće (2,9)
Postojanost 30%	jako dobro (1,3)	jako dobro (1,3)	nedovoljno (4,7)	dobro (2,1)	dobro (1,9)	dobro (2,2)	dobro (2,3)	dobro (1,7)
Odnos prema životnoj sredini i zdravlju 25%	jako dobro (1,1)	jako dobro (1,2)	dobro (2,2)	dobro (1,6)	dobro (1,7)	dobro (1,6)	jako dobro (1,5)	dobro (2,2)
Deklaracija 5%	jako dobro (1,4)	dobro (1,7)	nedovoljno (4,6)	jako dobro (1,1)	jako dobro (1,4)	zadovoljavajuće (3,4)	zadovoljavajuće (3,2)	zadovoljavajuće (3,3)

Štedljive i halogene sijalice koje nisu dobile dobre ocene u testu:

Štedljive:

Megaman Liliput SLU214i, 14 Watt, ocena ZADOVOLJAVAJUĆE (2,7)
 Megaman Softlight CT0215i, 15 Watt, ocena ZADOVOLJAVAJUĆE (2,7)
 Obi / CMI 15 Watt, ocena ZADOVOLJAVAJUĆE (2,7)
 Praktiker / Budget Energiesparlampe, 15 Watt, ocena ZADOVOLJAVAJUĆE (2,7)
 Ikea Sparsam (2er-Set), 11 Watt, ocena ZADOVOLJAVAJUĆE (2,8)
 Hellweg / Flector Sparleuchtmittel "Spirale", 11 Watt, ocena ZADOVOLJAVAJUĆE (3,0)
 I-Glow ESL 1282 dimmbar, 15 Watt, ocena ZADOVOLJAVAJUĆE (3,1)
 Paulmann 15 Watt, DOVOLJNO (4,0)
 Müller-Licht Mini Spiral, 14 Watt, NEDOVOLJNO (4,7)

Halogene:

I-Glow Halogenlampe ESL 1101, 42 Watt, ocena DOVOLJNO (3,7)
 Osram Halogen Classic A ES, 42 Watt, ocena DOVOLJNO (3,8)
 Philips EcoClassic A55 klar, 42 Watt, ocena DOVOLJNO (4,0)

Aktivnosti projekta "Odgovoran potrošač - za održivu budućnost":

KONZUMIRAM PAŽLJIVO DA BI MOJOJ DECI BILO ODRŽIVO

Asocijacija potrošača Srbije – APOS u saradnji sa partnerima Centrom za zaštitu potrošača - Forum iz Niša i lokalnim organizacijama APOS-a u Šapcu, Boru, Požarevcu, Vršcu i Novom Sadu će se truditi da sa što više lokalnih istraživanja i drugih aktivnosti obuhvati što širu potrošačku i stručnu javnost. Projektom "Odgovoran potrošač - za održivu budućnost", koji finansira Ambasada Kraljevine Norveške, su predviđeni okrugli stolovi u svim lokalnim sredinama da bi se ispitali specifične problemi, ali i dostignuća i pozitivna iskustva podelila sa drugima. Takođe predviđene su i brojne konferencije za novinare na kojima će biti predstavljeni i rezultati eko istraživanja, koje će APOS sprovesti u saradnji sa partnerima, i domaćim i stranim ekspertima. Rezultat istraživanja i zaključci na okruglim stolovima biće poslani nadležnim organima kako bi se ost-

vario napredak u oblasti zaštite životne sredine. Sprovođenje aktivnosti projekta biće medijski praćeno na tokom cele godine na avnom servisu Radio Televizije Vojvodine, lokalnim TV stanicama u Srbiji, „Potrošačkom reporteru“, kao i posebnom internet sajtu koji će biti izrađen posebno za tu namenu.

„ODGOVORAN POTROŠAČ“ NA MALIM EKCRANIMA

Od početka marta, jednom sedmično, na javnom servisu RTV Vojvodina u okviru emisije Potrošački Reporter emitovaće se rubrika o zaštiti životne sredine „Odgovoran potrošač“. Pored aktuelnosti iz oblasti zaštite potrošača u Srbiji i EU, biće emitovani edukativni spotovi i kampanje na temu energetske efikasnosti i potrošača, informacijama o značaju istraživanja predviđenja projektom, ka i buđenja ekološke svesti potrošača i proizvođača. „Odgovoran potrošač“ biće emitovan i na regionalnim i lokalnim televizijama u Srbiji.

INTERNET PORTAL: "POTROŠAČ U ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE"

Namenjen informisanju potrošača o zaštiti životne sredine i podizanju svesti o energetske efikasnosti. Meniji na sajtu biće podeljeni na različite ekološke teme među kojima će se naći i predlozi potrošača sa konstruktivnim idejama kako poboljšati uslove za očuvanje životne sredine i održivog razvoja, što će ovoj podsekciji dati interaktivnu funkciju. Portal će omogućiti stalno praćenje o donošenju i sprovođenju zakona u Srbiji, prenosa dobre prakse iz EU i postavljanje redovne informacije o subvencionisanjima i kreditima za podsticaj energetske efikasnosti i očuvanje životne sredine, kako za domaćinstva i potrošače tako i za proizvođače. Portal će sadržati i informacije predstavljene na interesantan i kreativan način za najmlađe potrošače. Ovaj portal biće ažuriran tokom trajanja projekta ali i ostaće održiv nakon završetka projektnih aktivnosti.

EKO ISTRAŽIVANJA

U okviru projekta "Odgovoran potrošač - za održivu budućnost" APOS predviđa ekološka istraživanja o uticaju reklama na ekološko ponašanje potrošača i istraživanje u vezi odgovornosti velikih kompanija da utiču na potrošačke „zeleni izbor“, sve u cilju da se podigne nivo odgovornosti kompanija prema okruženju i da uključi u svoje poslovanje neke ekološke komponente (npr. uključivanje ekoloških komponenti u reklamama za proizvode). Takođe predviđeno je i jedno sveobuhvatno istraživanje uticaja različitih faktora na stvaranje potrošačkih navika, zatim istraživanje ograničenja u informisanju potrošača, o uticaju faktora na životnu sredinu koji imaju uticaj na njihov izbor na tržištu. Pored ovih centralnom istraživanja, projektni tim će voditi mala istraživanja u vezi sa potrošačkom svesti o energetske efikasnosti i podsticajima iz Vlade Srbije (preko kreditnih olakšica i poreske politike).

AKTIVNOSTI KA CENTRIMA ODLUČIVANJA

Imajući u vidu da je predstavnik APOS je član Republičke komisije za dodelu Eko znaka i član Upravnog odbora Instituta za standardizaciju Srbije i član Komisije za donošenje standarda u oblasti zaštite potrošača u istom Institutu. APOS je u da lobira za pozitivna rešenja koja uvode dobru ekološku praksu u Srbiju. Po završetku prve godine projekta, APOS će zahtevati od lokalnih samouprava i političara javno obećanje. Pored lobiranja kod vlasti, dugoročno, projekat predviđa dijalog i saradnju sa proizvođačima i trgovcima u oblasti ekologije, kako bi potrošači u Srbiji imali ekološki izbor, dostupnost informacijama i društveno odgovorne kompanije na tržištu.

Projekat „Odgovoran potrošač - za održivu budućnost/ Future sustainability is consumer's responsibility“ finansira Ambasada Kraljevine Norveške u okviru programa „Unapređivanje građanskog društva u Srbiji“

Dan potrošača - predstavljanje „Potrošačke agende“

“POTROŠAČI BIRAJU VAS – I VI BUDITE NA STRANI POTROŠAČA!”

Svaki građanin ima pravo da učestvuje u upravljanju javnim poslovima svoje zemlje, neposredno ili preko slobodno izabranih predstavnika. Građani, kao potrošači su najveći investitori na tržištu i kao takvi zauzimaju najvažniju ulogu u kreiranju svoje sudbine. Kao krojači demokratskog društva i direktnog uticaja na dalji razvoj demokratskih institucija, neophodno je da se aktivno uključe, da postignu intenzivnije buđenje svoje svesti o svojoj ulozi na tržištu, svojim potrošačkim pravima i korišćenju mogućnosti da na njih utiču kao birači.

Asocijacija potrošača Srbije će u saradnji sa što većim brojem organizacija potrošača 15. marta, na Međunarodni dan potrošača javnosti predstaviti nacrt Potrošačke agende kao vrstu ugovora sa kandidatima na predstojećim lokalnim i republičkim izborima u Srbiji. Potrošačka agenda biće predstavljena javnosti u formi predloga dok će konačan tekst biti usaglašen sa što većim brojem organizacija potrošača u Srbiji. Cilj da se kandidati na izborima sporazumom obavežu na sprovođenje potrošačke agende koja će omogućiti pravednu zaštitu potrošača u praksi. APOS će takođe aktivnosti proširiti i nakon izbora, vršeći monitoring o sprovođenju preuzetih obaveza od strane predstavnika svih nivoa vlasti, a u cilju zaštite interesa potrošača.

Tekst „Potrošačke agende“ biće predstavljen javnosti u Medija centru u Beogradu 15. marta na velikoj konferenciji za medije.

SAVETI APOS-a

STRPITE SE POTROŠAČI?!

Jovanka Nikolić
dipl. pravnik

Status “energetski zaštićenog kupca” ove zime potrošači nisu dočekali. Hladni zimski dani pokazuju da je to trebalo da bude jedan od prioriteta. Rad na donošenju podzakonskog akta, prema Zakonu o energetici, za utvrđivanje kriterijuma koji omogućavaju sticanje statusa energetski zaštićenog kupca, trebalo bi da je uveliko u toku, kako bi se u prvoj polovini ove godine ovaj akt zaista doneo. Vlada bliže propisuje kriterijume, način zaštite, uslove, rokove, kao i postupak za utvrđivanje statusa energetski zaštićenog kupca.

Obzirom na to, da ovaj status može steći domaćinstvo čiji član ostvaruje prava iz socijalne zaštite, kao i domaćinstvo čiji član usled bolesti, invalidnosti ili fizičke nesposobnosti može biti životno ili zdravstveno ugrožen obustavljanjem isporuke električne energije ili gasa, te da onda ima pravo na isporuku određenih količina električne energije ili prirodnog gasa i obustavu isporuke pod posebnim uslovima, to povlači dugoročno propisivanje izvora i načina obezbeđivanja sredstava za isporuku pod posebni uslovima, kao i vođenja evidencije energetski zaštićenog kupca.

Efikasnosti u radu, donosiocima podzakonskog akta, umnogome bi pomoglo postojanje “socijalnih karti”. Srbija nema „socijalne karte“, a korak ka stvaranju bio je nedavno održan popis stanovništva.

Kako bi se iznedrio kvalitetan i primenljiv podzakonski akt, neophodna je međuresorska saradnja nadležnih ministarstava (ministarstva nadležnog za energetiku, ministarstva nadležnog za socijalna pitanja i ministarstva nadležnog za zaštitu potrošača). Tesno su povezani pojmovi “energetski zaštićenog kupca” i “ugroženog potrošača”.

Kako bi se formulisali i primenjivali određeni standardi koji bi omogućili sistemsko funkcionisanje tržišta, APOS će svojim aktivnostima podsecati državne organe na ispunjenje njihovih zakonskih obaveza, a proizvođače i trgovce na primenu svih tih zakonskih odredbi.

A tokom trajanja ispunjenja svih tih zakonskih obaveza, svaki segment delovanja može povoljno ili nepovoljno uticati na životnu sredinu koja nas okružuje. U procesu zaštite životne okoline potrošači imaju značajnu ulogu, jer svojim ponašanjem i pravom na izbor, vrše odabir i selekciju ostalih učesnika na tržištu Srbije.

50 GODINA ZAŠTITE POTROŠAČA U EVROPI

Evropska organizacija potrošača - BEUC (European Consumers Organisation) ove godine obeležava 50 godina od osnivanja. Osnovana kao unija organizacija potrošača Belgije, Luksemburga, Francuske, Holandije, Italije i Nemačke 6. marta 1962. godine.

Danas BEUC pod svojim krovom ima više od 43 ugledne nezavisne organizacije potrošača iz 31 evropske zemlje.

Na ovogodišnjem kursu BEUC-a „Finansijska održivost organizacija potrošača“ održanom u Briselu, na kome su učestvovali i predstavnici APOS-a, predstavljen je novi vizuelni izgled BEUC-a. Iz novog logoa „izbačene“ su potrošačke korpe, koje su imale mnogo užu asocijaciju od celokupnu misije koje organizacije potrošača imaju, a to je pravo na bezbednost, izbor, informisanost, zastupanje, zaštitu i zdravu okolinu i dr.

O aktuelnostima iz svih oblasti zaštite potrošača u EU možete se informisati na sajtu BEUC-a (www.beuc.org)

ČLANICE ASOCIJACIJE POTROŠAČA SRBIJE

Pokret potrošača Bor
Zoran Andrejić
zoranmc21@yahoo

Pokret potrošača Požarevac
Dragana Stojković
pppozarevac@gmail.com

Ravnopravni potrošač Novi Sad
Borislav Dejanović
dejanovic.borislava@gmail.com

**Udruženje građana za zaštitu
potrošača “košava” Vršac**
Olga Lukač
rrol@yandex.ru

**Udruženje potrošača i korisnika
javnih usluga Šabac**
Dragana Simić Antonijević
potrosacisabac@gmail.com

